

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Ivstitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1627

V. An & qualis restitutio facienda ab eo, qui bona corporis læsit occidendo,
vel mutilando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

præterquam quod ea determinatè pecuniâ compensanda non est, ex dictis.

124 **ASSERTIO IX.** Possunt tamen hæredes occisi, absq; controuersia, aliquid accipere ab occisore, vt remittant actionem, quam habent contra ipsum apud Iudicem, imo valde probabile est, etiam omnitransactione seclusa in foro conscientia satisfaciendum esse omnibus hæredibus, & creditoribus, pro toto detrimento, quod ex homicidio, ratione damni emergentis, aut lucri etiam post mortè læsi cessantis, capiunt. Primum patet apud Salonem q. 62. a. 2. controuersia 9. Lopez cap. 42. post Sotum quia talis actio est pretio æstimabilis.

125 **Secundam** tradunt Carbo, Lopez, & alij apud eosdem. Ratio est. Quia valde probabile est omnia hæc debita in absolutis & realibus debitis ipsius occisi numerari debere; cum ante sententiam Iudicis sint læso restituenda, vt etiam superius diximus, ex plurium Doctorum sententiâ; qui communiter quoad læsum nihil distinguunt de lucris cessantibus ante, vel post mortè; & quoad titulum factis est, quod viuenti necessitas inuitabilis eiusmodi cessationis lucrorum per iniuriam illata est; hoc ipso enim viuenti damnum datur. Cæterum in praxi quoad hanc rem seruanda nihilominus erit moderatio ante sapius præscripta, vt re dubia prænitentes non compellantur rigide ad restitutionem cuius obligatio liquida non est.

126 **ASSERTIO X.** Satisfactio personalis quæ facienda erat per veniæ petitionem, samæ restitutionem &c. hæredes homicidæ facere non tenentur; realem autem satisfactionem, quæ per pecunias pro damnis illatis faciendæ est, tenentur hæredes (singuli pro rata parte) si quid ex hæreditate acceperint, præstare, sicut ipsemet occisor. Ita ex communi Salon q. 62. a. 2. controuersia 7. Ratio primæ partis est; quia nullus alterius pœnas & onera personalia luere debet, saltem ante sententiam; iuxta illud Ezechielis 18. v. 20. *Filius non portabit iniquitatem Patris.*

Ratio secundæ partis est, quia hæreditas transit cum oneribus realibus. Quia tamen compensatio pro damno naturali per se, pecuniâ fieri non debet; idcirco probabilius est, hanc obligationem ad hæredes non transire, nisi postquam transijt in rem iudicatam, aut si lædens ante mortem cum læso transfegerit, vt rectè Sotus loco citato.

127 **ASSERTIO XI.** Parentes de damno, absque sua culpa à filiis dato, non tenentur. Ita rectè Salon ex communi, iuxta §. vlt. Infit. de noxalibus actionibus. Ratio est. Quia i. si non sunt hæredes filiorum, sed sua tantum bona recuperant.

Secus esset, si ex filiorum hæreditate, parens noua bona acquireret.

DVBIVM V.

An, & qualis restitutio facienda ab eo, qui seu virginem, seu aliam innuptam violauit.

Ad s. Thomæ 2. 2. q. 62.

128 **ASSERTIO I.** Sponte consentientem virginem, quamuis sub patria potestate constitutam violans, per se non tenetur quicquam restituere, sed solum promissâ implere. Ita ex communi Salon q. 62. a. 2. controuersia 5. Bannes dub. 7. Petrus Nauarrus lib. 2. cap. 3. n. 438. Binsfeldius in cap. 1. de iniurijs. Sayrus lib. 11. cap. 2. Azor lib. 5. cap. 5. contra Caietanum q. 154. a. 6. Paludanum, Bartholomæum Medinam, & quosdam alios, apud Syluestrum V. *Luxuria*. Ratio est, quia ipsi volenti nulla fit iniuria, nec ipsamet violata ad vllam parentibus tenetur restitutionem.

Prolem tamen ex violata susceptam tenetur violator nutrire; non quidem proprie ex iustitiâ commutatiua, nisi per vim vel fraudem imprægnauerit; sed ex pietate naturali, vt rectè Bannes, & pluribus dicitur q. 7. dub. 11. a. n. 311.

129 **ASSERTIO II.** Si tamen flagitium innotescat, tenetur vterque parentibus, aut tutoribus, sub quorum potestate læsa existebat, pro læso honore facere satisfactionem, aut veniæ petitionem, aut simili honoris exhibitione. Ita Valentia disput. 8. quæstione 3. punct. 3. Salon quæstione 62. articulo 2. controuersia 2. Angles 2. part. de restitut. Lopez 1. part. cap. 78. post S. Thomam quæst. 154. articulo 6. Est enim quoddam genus contumeliæ, re aliena, aut alterius fidei commissa turpiter abuti.

130 **ASSERTIO III.** At pro violata integritate virginali, & grauata dote, alijsque similibus damnis inde consecutis, nihil parentibus restituendum. Ita Sotus 4. de iustitia quæstione 7. articulo 1. ad 2. Petrus Nauarrus, Salon, & plerique citati, licet aliter sentiant Carbo quæstione 16. de restit. Valentia l. c. Ratio est. Tum quia ipsa filia ad hoc non tenetur, iuxta omnes. Tum quia parens, si pariat damnum augendo dotem, volens patitur, non enim tenetur augere.

131 **ASSERTIO IV.** Qui per vim, fraudem vel metum, adeoque per iniuriam Virginem violauit, non tenetur quidem, seclusa speciali promissione, eam ante sententiam ducere, aut integre dotare (quod enim iure Canonico statutum cap. 1. & 2. de adulteris, pœnale est, & ante sententiâ non obligat.) Sed tenetur tamen in conscientia, ad compensationem omnium damnoꝝ, adeoque talem restitutionem, qua iuxta arbitrium prudentis viri, & damnum corporis (ex sententiâ probabiliori, non certa, iuxta dicta in simili dub. 4. numero 109.) & illata contumelia, & insequentia tam ipsi, quam parentibus damna, scilicet grauata dotis, infamiae seu probri, iactura, conuenientis & quieti matrimonij, si quam idcirco violata incurrit, compensentur. Ita ex communi docent Nauar. Manual. c. 16. n. 16. Carbo de rest. q. 16.

Salon

Salon, Valentia locis citatis. Patet ratio: quia in his omnibus per iniuriam nocuit violator.

132 **ASSERTIO V.** Imo poterunt etiam quandoque tales esse etiam, & personarum circumstantiæ, ut corruptor non possit censeri facere sufficientem compensationem, nisi vel corruptam ducat; vel ei integram dotem persolvat. Ita rectè Valentia, ex communi, iuxta capitula citata: Idque potissimum locum habet si personæ sint honoratæ; nec omnino disparis conditionis, &c.

133 **ASSERTIO VI.** Quod si violata nec infamiam, nec alia damna incurrit, quia videlicet æquè bene nupsit, marito corruptionem non percipiente, vel non curante; nihil pro illis damnis, quæ iam nulla sunt, restituendum; nisi fortè ex pacto, si cum violatore de aliqua pecunia in omnem eventum fuerit transactum. Ita uterque Nauarrus, Carbo, & alij; quidquid nonnulli in contrarium dixerint. Ratio est, quia per se, & seculo pacto, non periculum damni, sed ipsa solum damna compensanda sunt; quæ tamen hic nulla sunt.

Qua de causa etiam nonnulli iudices in foro quoque externo, eiusmodi restitutionis dilationem concedunt, apud Baiardum in additionibus ad Iulium Clarum §. *Suprum*. num. 24. Nec verò peccat femina, eiusmodi corruptionem occultans, ut rectè Sanchez de matrim. lib. 6. disput. 37. quia ea occultatio nec sibi, nec alijs est noxia, sed potius utrisque commoda, ad vitandas rixas & fastidia matrimonij.

134 **ASSERTIO VII.** Importunis precibus & blanditijs (sine tamen alia vi, vel fraude) vel timore solum reverentia adductam violans, ad nullam itidem restitutionem tenetur; nec violatæ, nec parentibus eius, nisi pro contumelia, ut supra dictum. Ita Carbo, Petrus Nauarrus, & apud eundem Sylvester & Ledesma. Probatur. Quia talis nullà iniurià adacta, sed sponte & libens consentit.

Contrarium tamen docet Nauarrus, Bartholomæus Medina, Corduba, Salon, Bannes, Valentia, rati hunc modum inducendi esse violentum, adeoque iustitiæ oppositum. Quod non satis probatur; nisi fortè planè tollatur libertas etiam in conscientia requisita ad validam donationem; quod rarum est, ut etiam notat Lessius. cap. 10. num. 14.

135 **ASSERTIO VIII.** Violans puellam antequidem corruptam, sed vulgo pro virgine habitam, tenetur ad damna compensanda, si eius culpa crimen euulgetur; secus, si puellæ, vel alterius vitio & garrulitate. Ita ex communi Petrus Nauarrus cap. 16. num. 19. Ratio est, quia priori casu iniuste datur causa damni, posteriori non item.

136 **ASSERTIO IX.** Qui virginia se violatæ, seu vere, seu falso, promittit matrimonium, illaque non nisi sub hac spe & conditione consensit, tenetur promissum implere, non solum iuramento firmatum, sed etiam simplex. Ita ex communi uterque Nauarrus, Sylvester, Carbo, Sotus, Valentia, Lessius cap. 10. n. 20. quamvis enim facta promissio per se non obliget, hic tamen obligat

per accidens; quia alioquin puellæ gravis fit iniuria. Nec par est, ut fictè promittenti fraus & dolus patrocinetur.

Excipiuntur tamen hic duo casus, Primus, si puella erat multo inferioris conditionis, sicque adeo facile fraudem animadvertere potuit; quamvis etiam ita ex simplicitate decepta in foro conscientia damna compensanda sint, ut rectè Nauarrus num. cap. 16. n. 18.

Secundus, quando promittens licite stare non potest promissione, ut si obster ordo sacer, aut votum Castitatis, aut alioquin gravia timeantur incommoda, vel scandala ex matrimonio; tunc enim alia ratione compensanda sunt damna ut docent Nauarrus & Valentia ibidem.

Quamquam Lessius n. 32. existimat, neevotum Castitatis, nec religionis ingrediendæ, si id violata in promittente ignoraverit, ob stare, quo minus talis teneatur ducere violatam, atque hoc passim tradere Doctores. Quod saltem post impetratam dispensationem, verum existimo, licet ipse eam necessariam non existimet, extendens id ulterius etiam, tam ad honestam viduam, quam ad calum, in quo post contracta sponsalia, nulla quidem vira corporis re ipsa consecuta est, tamen saltem per suspicionem vulgo præsumitur, ob magnam familiaritatem & consuetudinem mutuam. Vide Sanchez lib. 8. disp. 36. Plura suo loco de matrimonio.

139 **ASSERTIO X.** Si puella remittat explicatam superius obligationem, liber erit violans a restitutione faciendâ, est communis. Si enim antefactum sponte consentiendo, facere potuit, ne violator incurreret obligationem; poterit etiam post factum ab ea liberare, quamvis parentes non consentiant; cum hæc puellæ commoda alioquin parentibus nullo iure sint addicta. Atque ex his etiam fere constat, quid dicendum de restitutione ex adulterio, de quo infra q. 8.

DVBIVM IV.

An, et quomodo fama vel honor per detractionem aut contumeliam lesus, restituendus.

Ad s. Thomæ 2. 2. q. 62. a. 2.

Quæritur I. An, & quo modo fama sit restituenda?

140 **ASSERTIO I.** Fama iniuste ablata (etsi materialis solum fuerit iniuria) est restituenda; nisi infamatus iam ante famam recuperaverit, siue per sententiam Iudicis, siue suis rectè factis, aut sui purgatione; seu etiam ipsius temporis interlapso, quo sparsum crimen iam penitus oblivioni traditum videatur. Ita communis S. Thomæ hic q. 62. art. 2. ad 2. Ratio patet; quia damnum iniustum illatum compensandum. In dubio vero, an crimen oblivioni traditum, existimatio audientium, cautè exploranda erit, ut rectè Valentia q. 6. pun. 5. quicquid Aragonius cit. a. 2. indistincte dixerit.

ASSER-